

REKOMENDACJE ZMIAN PRAWNYCH WŁĄCZAJĄCYCH ASYSTENTURĘ DO SYSTEMU WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom osób niepełnosprawnych, ich rodzinom i opiekunom, przedstawiamy propozycję zmian prawnych, które mogą przyczynić się do rozwoju usług świadczonych przez asystentów osób niepełnosprawnych w Polsce. Poszukiwanie źródeł finansowania tych usług staje się jednym z ważniejszych wyzwań i tematem koniecznych zmian w systemie rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Doświadczenia samorządów i organizacji pozarządowych, które podjęły się realizacji takich usług na rzecz osób niepełnosprawnych, zdecydowanie potwierdzają konieczność odpowiedzi na potrzeby osób niepełnosprawnych aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym, rozwijania i podtrzymywania aktywności. Potrzeba utrzymania lub nauki samodzielności, na miarę możliwości każdej osoby niepełnosprawnej oraz odciążenie opiekunów są bardzo ważnymi powodami, dla których należy poszukiwać nowoczesnych rozwiązań.

Dotychczasowi realizatorzy usług asystenckich mają świadomość skali potrzeb, ale także skali problemów w tym finansowych, które stają na przeszkodzie rozwojowi usług wspierających osoby niepełnosprawne. Po konsultacjach i badaniach w obszarze asystentury wskazują, że koszty tych usług przekraczają możliwości własne samorządów oraz możliwości organizacji pozarządowych, które tego rodzaju usług podjęły się w ramach realizowanych krótkookresowych projektów.

Dlatego też, uważamy, że właściwym źródłem współfinansowania usług asystentów osób niepełnosprawnych są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane samorządom powiatowym w ramach algorytmu. Chcielibyśmy, aby proponowane zmiany dały możliwość wyboru samorządowcom, organizacjom społecznym i osobom niepełnosprawnym kierunku prowadzonej na swoim terenie polityki społecznej.

Chcemy, abyście mieli Państwo szansę samodzielnie poddać swojej ocenie, które z zadań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych i wspieranych ze środków PFRON dają najlepsze efekty. Podejmowanie decyzji co do podziału środków PFRON nie jest łatwym zadaniem, ale tym bardziej powinno skłaniać do patrzenia na efektywność tych wydatków. Uważamy, że usługi asystenckie są jedną z najbardziej efektywnych metod integracji, ale także na trwale zmieniają komfort życia wielu osób i rodzin, które z nich skorzystały.

W propozycjach staraliśmy się podejść do zagadnienia kompleksowo i stworzyć narzędzie elastyczne na tyle, aby wykorzystać ogromny potencjał organizacji pozarządowych i jednostek organizacyjnych samorządu pracujących na co dzień z osobami niepełnosprawnymi.

Gorąco zachęcamy do dyskusji, wyrażania opinii i wspierania usług asystentów osób niepełnosprawnych w Polsce.

REKOMENDACJE

Niniejsze rekomendacje stanowią propozycję popularyzacji usług asystenckich w Polsce jako narzędzia umożliwiającego wypełnienie zapisów Konwencji NZ o prawach osób niepełnosprawnych w zakresie idei *niezależnego życia*. Główne założenia rekomendacji:

1. Znalezienie źródeł finansowania i współfinansowania usług asystenckich.
2. Impuls do realizacji i rozwoju usług w Polsce.
3. Dofinansowanie usług asystenckich ze środków PFRON (zmiana ustawy i przepisów wykonawczych).
4. Określenie realizatora usług asystenckich (samorząd powiatowy lub w kooperacji z organizacjami pozarządowymi w zależności o decyzji samorządu i sytuacji lokalnej).
5. Usługi asystenckie powinny być zadaniem fakultatywnym, realizowanym w oparciu o powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych i lokalne regulaminy realizacji usług asystenckich. Podjęcie decyzji o realizacji usług asystenckich powinno być uzależnione od decyzji samorządu powiatowego, w zależności od lokalnych potrzeb i możliwości.
6. Stworzenie warunków do stabilności usług i stabilności finansowania usług. Umożliwienie samorządowi powiatowemu dofinansowanie ze środków PFRON samodzielnego organizowania usług asystenckich.
7. Zapewnienie komplementarności z przepisami ustawy o pomocy społecznej w szczególności z przepisami dotyczącymi usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym wykluczenie wspierania środkami PFRON usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
8. Stworzenie warunków do łatwej dostępności usług asystenckich bez zbędnych formalności związanych z wydawaniem decyzji administracyjnej, w tym nie uzależnianie usług od kryteriów dochodowych.
9. Określenie odbiorców usług: głównie osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

L.p.	Dokument	Przepis	Fragment do zmiany	Propozycja zmiany	Uzasadnienie
1.	Ustawa z. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	Art. 35a, ust. 1,	Dodanie nowego punktu 6b	„6b) współfinansowanie z Funduszu usług asystentów osób niepełnosprawnych, pod warunkiem, że zostały one ujęte w programie, o którym mowa w pkt 1.”	Zmiana wraz z uzupełnieniem katalogu zadań możliwych do dofinansowania ze środków PFRON w przepisie wykonawczym umożliwi JST współfinansowanie usług asystenckich dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu, pod warunkiem uwzględnienia tych usług w powiatowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
2.	Rozporządzenie MPiPS w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON	§ 2,	Dodanie nowego punktu 8	„8) usługi asystentów osób niepełnosprawnych.”	Wypełnienie delegacji do wydania rozporządzenia. Uzupełnienie katalogu zadań umożliwi dofinansowanie usług asystenckich ze środków PFRON.
3	j.w.	§ 12	Dodanie nowego punktu 6	„6. Finansowanie w części ze środków Funduszu usług asystenckich, o których mowa w §2 pkt 8, nie wymaga formy umowy, jeżeli realizatorem jest powiat.”	Wypełnienie delegacji do wydania rozporządzenia. Zmiana umożliwi współfinansowanie usług asystenckich ze środków PFRON samodzielnie realizowanych przez powiat bez konieczności wyłaniania podmiotu zewnętrznego realizującego usługi (należy rozważyć ew. zastrzeżenie w § 14). Zmiana umożliwi powierzenie realizacji usług wybranej przez samorząd

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

					jednostce organizacyjnej powiatu.
4	j.w.	§ 12	Dodanie nowego punktu 7	„7. Finansowanie środków Funduszu usług asystenckich, o których mowa w §2 pkt 8 może mieć miejsce, o ile realizacja usług oparta jest na regulaminie przyjętym przez powiat.”	Wypełnienie delegacji do wydania rozporządzenia. Zobowiązanie powiatu do określenia zasad realizacji usług asystenckich, które mają być dofinansowane środkami PFRON.
5	Rozporządzenie MPIPS w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym	§ 1, pkt. 5	Uzupełnienie/dodanie po słowach „indywidualnych zajęć” słów „oraz usług”.	„5) Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć oraz usług , które:”	Zmiana umożliwi samorządom zlecanie części lub całości realizacji usług asystenckich organizacjom pozarządowym (dofinansowanych ze środków PFRON). Obecne przepisy rozporządzenia nie dają takiej możliwości, ponieważ usługi asystenckie trudno zakwalifikować jako indywidualne zajęcia. Przepis wymaga zatem doprecyzowania. Zamiana jest komplementarna z przepisami ustawy i rozporządzenia MPIPS w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, ponieważ umożliwia powiatowi wybór co do wyboru realizatora lub współrealizatorów usług na terenie powiatu. Proponowana zmiana pozwala na wykorzystanie potencjału i doświadczeń organizacji pozarządowych, które będą chciały podjąć się realizacji usług asystenckich. Dodatkowo zmiana umożliwia zlecenie organizacjom pozarządowym innych usług na rzecz osób niepełnosprawnych, które nie mają charakteru grupowych lub indywidualnych zajęć. Jw.
6	Rozporządzenie RM w sprawie wynagradzania pracowników	Tabela IV - Jednostki organizacyjn	W tabeli Stanowiska pomocnicze i obsługi w kolumnie 4 „wykształcenie i umiejętności zawodowe” dotyczące	„dyplom w zawodzie” ⁶⁾ Treść przypisu:	Zmiana zapisu umożliwi JST zatrudnienia osób zgodnie z określonymi obszarami kompetencyjnymi, niezbędnymi do udzielania wsparcia niepełnosprawnym klientom i pozwoli na

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

	samorządowych	e pomocy społecznej, centra integracji społecznej oraz jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	asystenta osoby niepełnosprawnej i starszego asystenta osoby niepełnosprawnej dodać przypis nr 6 do słów „dyplom w zawodzie”	6)Na równi z dyplomem w zawodzie traktowane są kompetencje do pracy z osobami niepełnosprawnymi (w tym doświadczenie zawodowe w pracy z osobami niepełnosprawnymi), potwierdzone w toku procesu rekrutacyjnego.	zatrudnienie osób z dużym doświadczeniem zawodowym, nie legitymujących się dyplomem (zgodnie z kierunkiem zmian w opisach zawodów – deregulacja zawodów i konieczność dostosowania się do wytycznych Europejskich Ram Kwalifikacji); Zmiany umożliwiają m.in. zatrudnienie na stanowisku asystenta osoby niepełnosprawnej i starszego asystenta osoby niepełnosprawnej także pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty, bez potrzeby zdobywania dodatkowych kwalifikacji zawodowych asystenta osoby niepełnosprawnej. Są to zawody, które wg. rozporządzenia MPiPS w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych mogą wykonywać specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych na równi z asystentem osoby niepełnosprawnej. W chwili obecnej samorząd nie może jednak zatrudnić np. terapeuty zajęciowego, psychologa na stanowisku asystenta osoby niepełnosprawnej. Wyjście naprzeciw indywidualnym potrzebom osób z niepełnosprawnością.
7	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie	Klasyfikacja zawodu Asystent Osoby Niepełnosprawnej	W opisach zawodu AON pojawia się informacja o kształceniu na poziomie policealnym, zakończonym dyplomem.	Rezygnacja z formalnego opisu wymagań do zawodu AON na rzecz profilu opartego na kompetencjach, zgodnie z wdrażanymi w Polsce Europejskimi Ramami Kwalifikacji.	Zapis zgodny z kierunkiem zmian w opisach zawodów – deregulacja zawodów i konieczność dostosowania się do wytycznych Europejskich Ram Kwalifikacji; wyjście naprzeciw indywidualnym potrzebom osób z niepełnosprawnością.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz rozporządzeniu MEN w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach z dnia 07.02.2012r.				
--	--	--	--	--